

MISLITE SVOJOM GLAVOM!

**POKAŽIMO ZAJEDNIČKI JEZIK
POLITIČARIMA I NOVINARIMA
KOJI NAS SVAĐAJU**

KULTURA I ZAJEDNIČKI JEZIK ZA NOVE MOSTOVE

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

Nosilac projekta

Projekat finansira EU

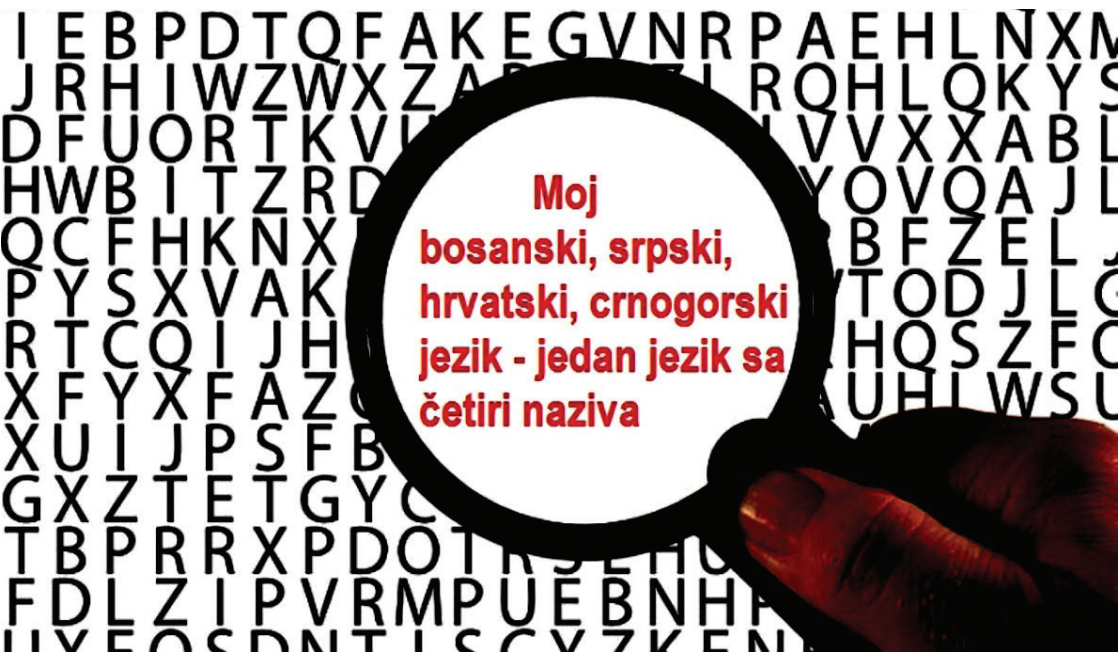
CULTURE AND JOINT LANGUAGE FOR NEW BRIDGES

Cilj projekta: Jače uvjerenje da je zajednički jezik (bosanski, srpski, hrvatski, crnogorski), književnost na zajedničkom jeziku kao i zajedničko kulturno naslijeđe bogatstvo svih naroda zapadnog Balkana i prednost u procesu pomirenja i izgradnje mira na zapadnom Balkanu.

Povećano razumijevanje koncepta interkulturalnog društva, tolerancije, razumijevanja i poštovanja među mladima različitih identiteta, kao i očuvanje zajedničkog kulturnog i historijskog naslijeđa u lokalnoj zajednici.

Uredništvo portala i časopisa za kulturu, književnost i društvene teme "Avlija" ojačalo regionalnu saradnju i kapacitete u cilju povećanja uticaja u zagovaranju pomirenja, prevencije govora mržnje i radikalizacije i olakšavanja međuetničkog dijaloga u regionu Zapadnog Balkana.

U projekat pored grupe od 50 mladih volontera uključeno i oko 300 pisaca koji su učestvovali na konkursu za najbolju poeziju i prozu na temu pomirenja i izgradnje mira. U projekat uključeno i više stotina članova fan fejsbuk stranice koji su učestvovali u kampanji jačanja antifašizma.

**Moj
bosanski, srpski,
hrvatski, crnogorski
jezik - jedan jezik sa
četiri naziva**

Aktivnosti realizovane tokom projekta: Raspisan međunarodni književni konkurs/natječaj za najbolju priču, pjesmu, aforizam i esej na bosanskom, srpskom, hrvatskom i crnogorskom jeziku (ćirilici ili latinici, "ekavici" ili "ijekavici") na temu pomirenja i izgradnje trajnog i održivog mira. Izabrane najbolje pjesme, priče, aforizmi i eseji.

Najbolja pjesma je "Svjetlo" Gradimira Gojera iz Sarajeva, drugo mjesto dijele Simonida Banjeglav iz Beograda i Milan Čorak iz Šida sa pjesmama "Posle rata" i "Roditeljski amanet", treće mjesto dijele Vahida Mušović iz Novog Pazara i Ibrahim Osmanbašić iz Sarajeva sa pjesmama "Dobrote, razuma, mira" i "Valja nove mostove graditi na Balkanu".

Najbolja priča je "Zemljak" Dženite Hrnjičić iz Sarajeva, drugo mjesto je priča "Vojni poziv" autora Mira Radojevića iz Vrbasa, treće mjesto je priča "Na mrtvoj straži" Dragana M. Vugdelića iz Podgorice.

Najbolji aforizmi su Marka Pajića iz Vrnjačke Banje, Vladislava Vlahovića iz Podgorice i Marine Raičević iz Bora.

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

- The past is just a shadow of the future -

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

CASOPIS ZA KULTURU, KNJIŽEVNOST I DRUŠTVENE TEME

dodjeljuje

DIPLOMU

Gradimiru Gojeru
Sarajevo, Bosna i Hercegovina

za osvojeno I mjesto za najbolju neobjavlenu
pjesmu u regionu na temu pomirenja i izgradnje trajnog mira

U Rožajama, 1. aprila 2019. god.

Projekt "Culture and joint language for new bridges" finansira Evropska unija u sklopu projekta "Divided Past - Joint Future" čiji je vodeći aplikant Omladinski komunikativni centar iz Banja Luke

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

CASOPIS ZA KULTURU, KNJIŽEVNOST I DRUŠTVENE TEME

dodjeljuje

DIPLOMU

Dženite Hrnjičić
Sarajevo, Bosna i Hercegovina

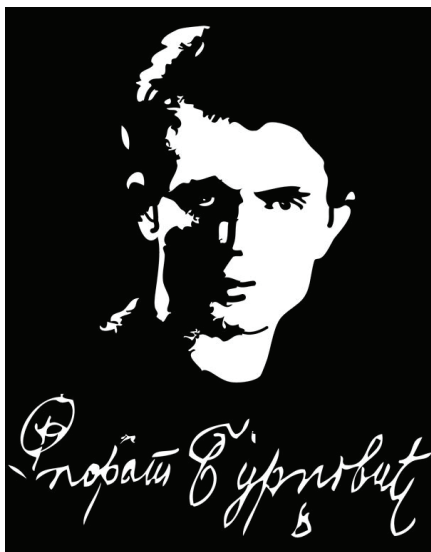
za osvojeno I mjesto za najbolju neobjavlenu
priču u regionu na temu pomirenja i izgradnje trajnog mira

U Rožajama, 1. aprila 2019. god.

Projekt "Culture and joint language for new bridges" finansira Evropska unija u sklopu projekta "Divided Past - Joint Future" čiji je vodeći aplikant Omladinski komunikativni centar iz Banja Luke

У знак сјећања на 80 година од великих студентских протеста Београдског универзитета за мир у свијету, против расних и антисемитских прогона, као и сјећања на једног од студентских вођа Рифата Бурџовића који је рођен 11. фебруара 1913. године у Бијелом Пољу, млади учесници пројекта "Култура и заједнички језик за нове мостове" који спроводи НВО Авлија, а по узору на антифашисте из 1939.

године су донијели ПРОГЛАС БОШЊАЧКОМ, СРПСКОМ, ХРВАТСКОМ И ЦРНОГОРСКОМ НАРОДУ НА БОСАНСКОМ, СРПСКОМ, ХРВАТСКОМ И ЦРНОГОРСКОМ ЈЕЗИКУ:

- Не пристајемо да негирањем другог народа уништавамо садашњост и будућност и свог и комшијских народа.

- Не негирамо ни један од четири народа: Бошњаке, Србе, Хрвате, Црногорце.

- Не негирамо ни једну од четири државе: Босну и Херцеговину, Србију, Хрватску, Црну Гору.

- Прихватамо да сва четири народа имају право да свој матерњи језик називају онако како желе: босански, српски, хрватски, црногорски.

- Прихватамо и читамо ћирилицу и латиницу, екавицу и ијекавицу; не треба нам превод између идентичног језика са четири назива: босански, српски, хрватски, црногорски.

- Не прихватамо да дјеци у школама намећу један, други, трећи или четврти назив – равноправни су називи: босански, српски, хрватски, црногорски.

- Не требају нам дијалог и мишљења лингвиста, политичара и новинара, расправе и декларације јер имамо здрав разум.

- Нијесмо југоносталгичари, неокомунисти, анационални нити наивни, не радимо против свог нити неког другог народа.

- Не желимо да нам уносно занимање и професија буде Бошњак, Србин, Хрват, Црногорац...

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

- The past is just a shadow of the future -

Očišćena i uređena okolina antifašističkog spomenika Radunu Đukiću na brdu Top koji je iz perioda NOB-a. Organizovana radionice na temu "Učešće Rožajaca u antifašističkom pokretu" 9. maja, na Dan pobjede nad fašizmom. Potpisan Sporazum o saradnji sa Opštinom Rožaje, Udruženjem boraca narodnooslobodilačkog rata i antifašista Rožaje i Turističkom organizacijom Rožaje o uređenju okoline i obnove partizanske spomen česme pored puta Rožaje-Berane.

Na portalu i fejsbuk stranici vođena kontinuirana kampanja o antifašizmu i učešću Rožajaca u antifašističkoj borbi. Široj javnosti predstavljeni antifašistički heroji iz Velike medrese kralja Aleksandra Prvog u Skoplju. Fejsbuk stranica tokom trajanja projekta i kampanje povećala broj fanova za preko 2500.

Organizovana izložba 40 do sada neobjavljenih fotografija Aladža džamije u Foči autora dr Andreja Andrejevića u galeriji "Magaza" Centra za kulturu Rožaje.

Radionica „Mladi i važnost očuvanja kulturno-istorijskih spomenika“. Posjetite privatni etnografski muzej "Kuća Pepića" u Rožajama. Čišćenje arheološkog nalazišta - "Manastirski kompleks Lučice" iz 15. stoljeća u selu. Postaviti znak da je ovo značajan kulturno-istorijski spomenik. Posjetili ruševine Ganića kule iz 19. stoljeća. Organizovana radionica "Orijentalna arhitektura i kultura življenja". Obišli Zavičajni muzej "Ganića kula". Očistili arheološki lokalitet "Brezovačko Brdo".

Objavljen zbornik poezije i proze "Novi mostovi" i organizovana promocija knjige na kulturno-književnoj večeri u Rožajama.

Održana radionica "Mladi i životna sredina". Potpisan Sporazum o saradnji sa Opštinom Rožaje, Radiotelevizijom Rožaje i Turističkom organizacijom Rožaje o uređenju prvog parka u opštini Rožaje "Brezovačko brdo". Za potrebe uređenja parka obezbijeđeno: 20 drvenih klupa, 4 stola, 3 drvene korpe za otpad, dva gola za mali fudbal, dvije koš table i košarkaške lopte, 15 metalnih korpi za otpad, stubovi za odbojku, 3 rampe, ljetnjikovac, vez za bicikla, sklonište od nevremena, 4 velika panoa za Brezovačko brdo i Karavanski put, info tabla za dječje igralište, markacija za Plavu stazu (Crnja), Zelenu stazu (Brezovačko brdo), Crvenu stazu (Vodopad Grlja), Žutu stazu (Stari karavanski put) i Bijelu stazu (Carine-Peškovići), pano za ekološki kutak za selektivno odlaganje otpada, 4 kante za selektivno odlaganje otpada, 10 panoa "Ne bacaj smeće", info table... Lokalna uprava će urediti parking i nasu-

PARK-ŠUMA "BREZOVAČKO BRDO"

EKO KUTAK ZA SELEKTIVNO ODLAGANJE OTPADA

PLASTIKA

STAKLO

PAPIR

METAL

STARI KARAVANSKI PUT / OLD CARAVAN ROAD

Author of graphics: Mehdića Husic (1942-2016)

DOBRODOŠLI / WELCOME!

Planinski predjeli Rožaja uglavnom su pogodni samo za stočarstvo, zbog čega su Rožajci u prošlosti bili prinuđeni nabavljati žito iz područja Žitice-Dukagina (Metohija). Preko planinskog prevoja Kula-Zipaj (1885-2165 mnm) i okolnih planina Hajla i Rusulja, dijela planinskog vijenca Prokletija putovali su sa svojim karavanima, kornjama razvremenim žitom i drugim životnim potrebštinama, stazama nazvanim Karavanski put.

Stari Rožajci su bili i kornjari, na kornjama su prenosili trgovачku robu. Zbog toga je i danas jasno vidljiv Karavanski put između Rožaja i Peći koji svjedoči o teškom životu Rožajaca koji su ovom putem hodili i borili se za život i opstanak na ovim prostorima sve do kraja 1960-ih godina kada je prestao da se koristi ispravljenom kućskom putu Rožaje - Kula - Peć.

Očuvanje sjećanja na Karavanski put predstavlja početni korak ka zaštiti kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa, ali i dug prema predcima, s obzirom da nema rođajake porodice čiji preci nisu prošli ovim putem koji je značio opstanak za stanovništvo ovog dijela Sandžaka.

The mountainous regions of Rožaje are mostly suitable for animal husbandry. Because of this, men from Rožaje in the past were forced to purchase the grain from the area of the Dukagin (Metohija). Through the mountain pass Kula-Zipaj (1885/2165 meters above sea level) and the surrounding mountains of Hajla and Rusulja, the part of the Prokletije mountain, they traveled with their caravans, with horses loaded with grain and other life necessities, using the path called "Karavanski put" (The Caravan Road).

The people of old Rožaje were also traders, they transported merchandise on horseback. For this reason, the Caravan road between Rožaje and Peja is clearly visible today, which testifies to the difficult life of men from Rožaje who, in this way, struggled to live and survive in these areas until the end of the 1960s, when it stopped being used because of the construction of the road Rožaje-Kula-Peja.

The reminiscences and memories of the Caravan road represent the initial step towards the preservation of our cultural, historic and the natural heritage, and it is also something that we owe to our ancestors as there is no single family from Rožaje whose ancestors did not travelled along this road which was then represented the survival for the population from this part of Sandžak.

PARK-ŠUMA "BREZOVAČKO BRDO"

TURISTIČKO-PJEŠAČKO-BICIKLISTIČKE STAZE

DOBRODOŠLI!

SAČUVAJMO ŠUME

LISTA ZABRANJENIH AKTIVNOSTI:

1. UZNEMIRAVANJE ŽIVOTINJSKIH VRSTA
2. BACANJE I ODLAGANJE OTPADA
3. ULAZAK MOTORNH VOZILA
4. BRANJE BILJAKA
5. LOŽENJE VATRE
6. KAMPOVANJE

ti, popraviti i uvaljati šumski put pored rijeke Crnje koji će se koristiti i kao trim staza.

U narednom periodu će se tražiti mogućnost da se izgrade dva drvena mosta preko rijeke Crnje (stari Plunčanski put), Karavanska česma, Šumska biblioteka sa čitaonicom, mini botanička bašta, ljuljaške, vratila, klackalice, kućice za ptice i drugo.

KULTURNO-ISTORIJSKO NASLJEĐE PROPADA

U ovoj maloj dolini, između cvjetnih brda, u moru tamnih četinarskih šuma, svojim sredstvima i bogatstvom stečenim bavljenjem stočarstvom, u uslovima feudalne Osmanske imperije stari Rožajci su gradili kule, kuće, čardake, hanove i dućane. Gradili su varoš koju znamo kao staro Rožaje.

O starim Rožajama, koja su bila očuvana do prije pedesetak godina, Jovan Krunić, arhitekta i historičar arhitekture iz Beograda, zapisao je: „Rožaje grad muzej, u divnom predjelu livada i šuma. Grad kome daju karakter brvnare, kojima je posljednji majstor oblika – vrijeme dao svoj pečat, patinu. Grad isto tako jedne svojstvene urbanističke kompozicije: ne jedna prosta cjelina, nego zbir cjelina: djevičanski čist, jedva načet početkom propadanja pojedinačnih kuća ili kvarenjem nove izgradnje“.

Zauvijek su nestale mnoge kule i čardaci, Gornja džamija, turbe šejh Mehmeda Užičanina, nišani iz osmanskog perioda, Biševska džamija, čitavi stambeni kompleksi i ambijenti, kao i najveći broj tipičnih varoških kuća rožajskog tipa.

Ljudi koji su znali vrijednost arhitektonske baštine Rožaja upozoravali su lokalne i državne nadležne institucije, ali bez odjeka. Ipak, za ono što je nestalo najviše su krivi sami Rožajci. A nestalo je staro Rožaje, muzej raskošnih brvnara pod vedrim nebom, arhitektonski ansambl, znamenitost svoje vrste, koje je po značaju daleko prevazilazilo, regionalni i državni okvir, neponovljivu evropsku vrijednost.

Ipak nijesu nestale sve kule i stare rožajske kuće. Njih treba sačuvati za generacije koje dolaze.

KUČANSKA DŽAMIJA: Muslimani porijeklom iz Kuča sagradili su drugu džamiju u Rožajama i to tek u prvoj polovini 19. vijeka, koja se po njima i danas zove Kučanska džamija ili Donja džamija. Tačna godina gradnje ove džamije se još ne zna, ali prolazeći kroz Rožaje 1836. i 1838. godine putopisac Ami Boué je zapisao da u Rožajama postoji samo jedna džamija, što znači da Kučanska džamija nije sagrađena prije 1838. godine.

Džamija nije monumentalnih dimenzija, ali predstavlja značajno arhitektonsko nasljeđe Crne Gore, jer je odraz tradicionalnog graditeljstva. Četvorovodni krov je pokriven šindrom, kao i sve kuće u Rožajama toga doba. Munare je takođe sagrađeno od drveta, kao i kod nekada brojnih džamija u šumovitim djelovima centralne i sjeverne Bosne i Sandžaku. Nekada je dominirala Kučanskom mahalom, a danas je stiješnjena između visokih kuća, kao ostatak starih Rožaja čeka da se pod teretom vaktā i zemana uruši, ili možda da se obнови.

Kučanska džamija je sagrađena od kamena sa integrisanim vodoravno položenim drvenim gredama koje joj pojačavaju i stabilizuju zidove. Podrum džamije je ukopan u zemlju i vidi se sa jugoistočne strane. Podzemne vode i vlaga kao i vibracije koje izazivaju automobili koji prolaze neposredno pored džamije doprinose njenom ubrzanom oštećenju i propadanju. Dodatnu vlagu temeljima stvara abdesthana, mokri čvor i gasulhana, tako da je južni čošak prizemlja pojačan potpornim zidom kao privremeno rješenje za sprečavanje daljeg urušavanja konstrukcije džamije. Jugoistočnu stranu džamije građani nijesu u prilici da vide, te pogrešno smatraju da je džamija u solidnom stanju. Potencijalna opasnost je i dotrajala elektro-instalacija.

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

- The past is just a shadow of the future -

Džamija je do prije tri i po decenije imala trijem sa drvenim stubovima, drvenom ogradom i vanjskim dijelom mahfila na galeriji trijema. Trijem je sazidan opekom, odnosno zatvoren prozorima, te je tako znatno narušen originalni izgled džamije. I ulaz je izmješten sa sredine u produžetku S-I čoška, te ju je pored neophodne revitalizacije potrebno rekonstruisati na osnovu konzervatorsko-restauratorskih uslova i projekta uz stručni nadzor uklaňanjem svih dograđenih elemenata poslije 1982. godine i tako joj vratiti autentični izgled. Takođe i enterijer tokom restauracije treba vratiti u prvobitno stanje uklonivši sve dograđene elemente, prvenstveno drvenu lamperiju.

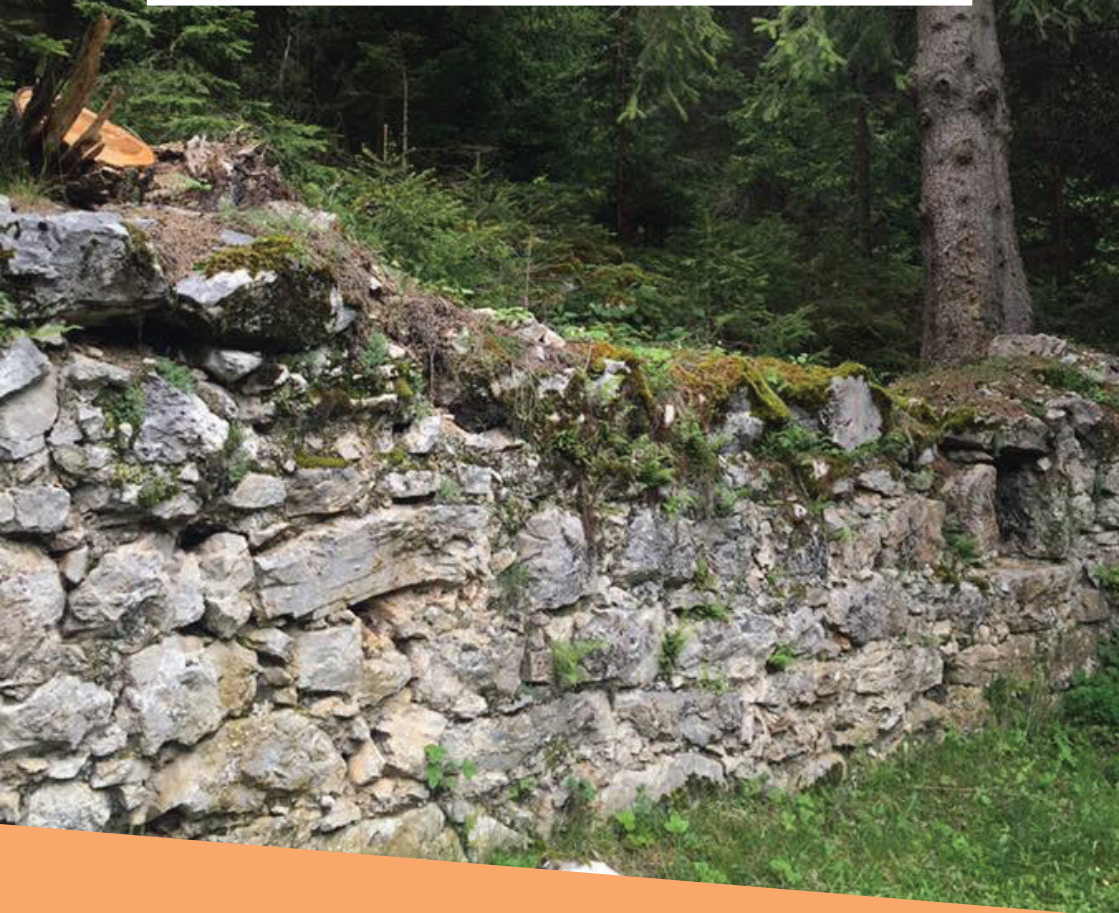
Danas, kada je nepovratno nestalo staro Rožaje, muzej raskošnih brvnara pod vedrim nebom, arhitektonski ansambal, znamenitost svoje vrste, koje je po značaju daleko prevazilazilo, regionalni i državni okvir, neponovljivu evropsku vrijednost, ostala je Kučanska džamija da tiho propada, umjesto da se izvrši njena restauracija. Suprotno namjeri, samo formalna, na papiru zaštita Kučanske džamije, bez plana da se izvrše hitno konzervatorsko-restauracijske mjere biće ključni razlog za njeno dalje urušavanje, odnosno uništenje u dogledno vrijeme.

ARHEOLOŠKI LOKALITET MANASTIRSKI KOMPLEKS "LUČICE": Jedan od reprezentativnih arheoloških lokaliteta je manastirski kompleks Lučice, koji se nalazi 10 km od Rožaja, putem prema selu Lučice u istoimenom kanjonu rječice, gotovo na samom prilazu sela. Lokalitet se nalazi na sjevernoj strani, na uzdignutijem i zaštićenijem platou, a čine ga ostaci crkve, konaka i bunara. Dužina crkve je 12 metara, širine 6 metara, čiji su zidovi debljine 0,75 metara očuvani od 1,80 na sjevernoj, do 0,50 metara na južnoj strani crkve. U naosu crkve očuvane su dvije niše đakonikona, u sjeveroistočnom unutrašnjem uglu i sib časne trpeze u visini od 0,85 metara, rađen od jednog komada obrađene sige. Na sjevernoj strani crkve uočavaju se ostaci velikih konaka čija je dužina od oko 24 metra i širina 8 metara. Kompleks je dobro očuvan i pretpostavlja se da je podignut od kaluđerskog bratstva početkom 15. vijeka na skrivenom prostoru i nepristupačnom terenu, ali bogatom vodom i pogodnim za život.

Ostaci manastira

KULE: Postoji još jedan tip stare stambene zgrade Rožaja. To je kula. Kule su građene od kamena, a samo je najgornji sprat bio od drveća i zvao se čardak. Ona je služila i za stanovanje i za odbranu. Ovaj tip utvrđenog stana prevazilazi daleko kategoriju lokalne vrijednosti, kao arheološki trag arhitekture mnogo dalje prošlosti. Takvi stambeno-odbrambeni objekti u Rožajama pored Ganića kule su: Hadžialijagića kula, Zejnelagića kula, kula Ćerimage Zejnelagića, Kardovića kula i dr. Dajemo inicijativu da lokalna samouprava pokrene postupak stavljanja pod zaštitu svih rožajskih kula.

Vrijedne zaštite su i kula Hadžića u Balotićima i kula Čolovića u Biševu.

GANIĆA KULA: Najpoznatija kula u Rožajama, i ne samo u Rožajama, je Ganića kula. Sagrađena je krajem 18. vijeka. Dva boja kule bila su od kamena, a treći od debelih i čvrstih greda. U početku je služila kao utvrđenje ispod pećine Sarandže, a kasnije za stanovanje.

To remek djelo narodnog neimarstva, ponos Rožaja, kulturno-istorijski spomenik je u ruševinama uz najavu da će se uskoro obnoviti..

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

- The past is just a shadow of the future -

Kula Ganića

KUĆE: Kuća Mujage Sutovića, crnogorskog oficira imenovanog od kralja Nikole za human podvig, predstavlja pravi spomenik stambene kulture koji treba što prije zaštititi. Dobro je očuvana, solidne je strukture, skoro nedotaknute, izuzimajući plehani krov, koji treba zamijeniti šindrom.

Posebne mjere zaštite zahtijeva kuća Hasana Bećiragića. Smještena kraj Lovničke rijeke, sa prostranom avlijom i visokim zidom oko nje, interesantnim enterijerom i konstrukcijom.

Opština bi trebala da pokrene postupak zaštite najljepših starih rožajskih kuća, kao što su kuće: Ahmeta Kurtagića, Avda Fetahovića, Bedra Sutovića, Besima Agića, Čamila Topalovića, Džiba Hadžića, Hajrana Redžepovića, Hike Kurtagića, Iza Kurtagića, Jusa Bećiragića, Sabahudina Fetahovića, Safeta Feleća, Smaja Agića, Sulja Bećiragića, Pećića kuća i još nekoliko drugih kuća.

Kuća Mujage Sutovića

ANTIFAŠISTIČKI SPOMENICI: Tokom jedne od četiri radionice ukazano je na nedovoljnu brigu lokalnih i državnih vlasti na očuvanju kulturnog i istorijskog nasleđa, posebno na spomenike NOB-a i nizak nivo svijesti mladih o odgovornosti za kulturno nasleđe grada i njegovanje antifašizma u vremenu jačanja nacionalizma, populizma, ksenofobije, islamofobije u Evropi i svijetu.

DIVIDED PAST
JOINT FUTURE

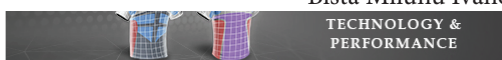
- The past is just a shadow of the future -

Spomenik palim borcima u NOB-u

Spomen česma

Bista Milunu Ivanoviću

Porudzbena
Rubrike

Regioni

NVO „AVLIJA” TM TM PLANIRA NIZ
AKTIVNOSTI

Obnavljaju spomen -česmu

ROŽAJE – Kroz rad NVO „Avlija” u narednom periodu će biti realizovane brojne aktivnosti. Iz ove NVO saopštavaju da su potpisali sporazum sa Opštinom, Turističkom organizacijom i Udruženjem boraca NOR-a o obnovi i uređenju spomen- česme podignute u čast antifašistima ilegalcima.

-Potpisan je i sporazum o saradnji između Opštine, RTV Rožaje, Turističke organizacije i Bošnjačkog društva kulture „Avlija”, koji podrazumijeva realizaciju finalnih aktivnosti iz projekta „Kultura i zajednički jezik za nove mostove” koji realizuje NVO Avlija. Taj projekta se finansira iz sredstava EU u okviru projekta „Podijeljena prošlost – zajednička budućnost” čiji je vodeći aplikant Omladinski komunikativni centar iz Banja Luke – saopštavaju iz NVO „Avlija”. Ističu da će raditi na uređenju i čišćenju pješačko-biciklističke staze „Carine – Peškovići... nješačke staze „Vodopad Grlja”, planinarske

Najčitanije danas

- Druga ubili zbog sumnjivih poslova
- Šura u zeta pucao poslije svađe
- Nećemo dozvoliti otimanje hramova

Današnji broj
Vijest dana
Svijet
Srbija
Sport
Sarena strana
Sabor
Regioni
Povodi
Polumature
Politika
Podgoricom
Na ivici
Kultura
Hronika
Feljton
Ekonomija
Društvo
Balkan

Bista Mustafi Pećaninu

Spomenik Radunu Đukiću na brdu Top

Aladža džamija u Foči. Foto: Andrej Andrejević

DIVIDED PAST JOINT FUTURE

Finansira Evropska unija

Vodeći aplikant

Bosniak Cultural Association

RTV Rožaje

Projekat "Culture and joint language for new bridges – Kultura i zajednički jezik za nove mostove" finansira Evropska unija u sklopu projekta "Divided Past – Joint Future – Podijeljena prošlost – zajednička budućnost" čiji je vodeći aplikant Omladinski komunikativni centar iz Banja Luke.